Ч. 195 Субота 30 серпня (11 вересня) 1897. Рік VII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостивах на провинциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Вісти політичні.

(Linzer Volksblatt о переговорах правительства з парляментарною більшостию. — Конференция в Будапешті в справі сербского церковного синоду. — Справа францусько-росийского союза).

Linzer Volksblatt так пише о результатах переговорів правиці з правительством: Перша річ буде — поконанє обструкциї; опозиция може бути певна, що спосіб на те найшов ся. Австрия потребує тепер сильної власти державної, а більшість є готова уділити до того потрібної помочи. Австрия потребує парляменту плідного до роботи; більшість обовязала ся виборoти спроможність до праці. Австрия потребує вкінци жвавої діяльности соймів; більшість хоче для тої діяльности приладити широке поле. Що при тім нема мови о розшматованю державы, то річ ясна, а всякі більше або менше дивачні помисли национальних загорільців не будуть мати ніякого впливу. Отже заповідає ся правительство більшости. Сторонництва більшости стоять сильно і нероздільно на своїх становисках і знову розвинули прапор охотної праці для австрийских народів. Они віддають правительству всю свою силу, але з тим, що правительство ділами дасть за поруку, що его постанова, опирати ся на правици, є поважна. В найблизших тиждьях і се прояснить ся. На дві річи — каже католицкий орґан Ебенгоха — зверне наше сторонництво особлившу увагу: на просьвіту і судівництво. В обох тих справах стан річи є по части просто неімовірний; а на той стан при переговорах з правительством указувано цілком отверто. Вісти про наради автономістів треба принимати осторожно, бо ухвалено держати наради в тайні, щоби не позволяти заглядати собі в карти.

Дня 6 с. м. відбула ся в Будапешті під проводом бар. Банфіого перша конференция з запрошеними членами недавно відроченого сербского церковного синоду а передвчера друга. Правительство хотіло би усунути трудности, які на конґресі робила більшість членів. Але доси ті дві конференциї не довели до путя. Всї запрошені члени конґресу заявили, що церков сербска не стерпить нїякого примусу і що при теперішнім станї річи анї гадати не можна о згоді з правительством. Вчера мала відбути ся ще одна нарада, на котру бар. Банфі запросив самих тільки сербских епископів; але мабуть і ся послїдна нарада не придасть ся нї на що.

Декотрі нефранцускі дневники донесли, що росийске правительство ще перед проголошенєм францускo-росийского союза повідомило декотрі держави про той союз. Наслїдком тої вісти домагають ся радикальні париські дневники рішучо, щоби правительство, коли не зараз, то у всякім разї тогди, коли зійде ся парлямент, подало до відомости краю всї условя союза.

Декотрі француcкі дневники навіть вже ніби то провідали ті условя. Після того союз має бути не лише оборонний, бо між иншим визначено в нїм докладно всїлякі випадки, в котрих одна держава другій має прийти в поміч своєю так сухопутною як і морскою силою, коли би котрась з верховодячих держав тридержавного союза (отже не Італїя) нарушила інтереси Росиї чи Франциї, а дипльоматичних заходів було би за мало, щоби усунути трудности. Инша постанова того союза має бути така, що одній державі не вільно без дозволу другої виповідати війну.

Оповіщенє Підгірскої Спілки для торговлї безрогами.

Писано було, що в Станїславові завязує ся спілка, котра має заложити фабрику для витворів масарских (т. є. робленя ковбас, шинок, сальцесонів і т. п.) і провадити торговлю безрогами.

На сю оповістку приступило зараз кільканайцять осіб і зложили уділи. Але найбільше прийшло листів та карток з всякими запитанями. Не могучи кождому з осібна відповісти, бо нї часу нї фондів на то нема, а дальше, що ще з кілька соток таких питань може надійти, длятого комітет рішив подати в часописях обширнїйшу звістку, котра має бути відповідию на pізні питаня.

Спілка має називати ся „Підгірска Спілка“ товариство зареєстроване з обмеженою порукою.

Головним місцем пробуваня є місто Станїславів; але спілка є управнена закладати філїї і аґентиї, де окаже ся потреба.

Цїль спілки є: вирвати ту галузь з рук спекулянтів а дати можність, щоби самі годовцї нерогатої худоби були участниками зисків.

В тій цїли спілка має заложити фабрику виробів масарских, і склади по містах та селах, має купувати безроги і продавати і в коміс приймати, як то зділав раз о. Пеленьский, має утримувати вандруючі крамницї ярмаркові та відпустові і т. п.

Спілка має стояти на уділах. Найменший

---

1)

НЕКУПНЕ.

(Оповіданє з росийского — П. Н. Полєвого).

В однім з закутків Замоскворіча, коло старинної церковці з ярко-зеленою банею і з отвертою білою камінною дзвінницею, притулив ся сам один просторий, богатий і красний купецкий дім. Цїлий помальований оливною краскою, він глядить всіми своїми одноцїльними шибами вікон на закуток з поза насипу густо обсадженого ріжними корчами і обведеного сильною зелїзною решіткою. Будівничий новійшої школи, не скупив ся при будові дому і вивів в своїм плянї всякі штуки: і крівлю помалював в шахівницю білою і червоною краскою і поставив на нїй в двох місцях якісь чи вежі чи хто его знає що таке з островерхими крівлями і малими ґанками і кругом цїлого дому пустив ґзимс з поливаних взірців і дашок над під'їздом вигнув на бік — одним словом побудував модний дім хоч куди. Але всї ті его заходи, так сказатиб, пропали даром. Великий, двоповерховий дім цїлком губив ся, ставав незамітним і невидним в порівнаню з тими великими триповерховими маґазинами і складами, що потрійною камінною підковою окружали его з трех сторін і придавляли своїми розмірами і незвичайною солїдностию. При першім поглядї на ті високі крівлї з крутими склонами, на ті несокрушимі зелїзні двері з пудовими замками, на ті грубі решітки вікон, кождий міг від разу пізнати, що ті шпихлїрі і склади містять в собі не на один мілїон товарів і така думка потверджувалась вповні тим безнастанним рухом, який від самого рана аж до вечера кипів коло будинків. Десятки великаньских возів заедно в'їзджали з улицї „чорними“ воротами на маґазинове подвірє, то набираючи, то складаючи коло маґазинів якісь бочки, паки, скринї, мішки і міхи і цїлий день гуркотячи тяжко по бруку передмістя. Гомін сотнї голосів як день довгий не вмовкав між маґазинами і з того гомону різко визначували ся голоси приказчиків, котрі лиш снували ся з маґазинів до канцеляриї і назад то з ключами, то з письмами, то з словними приказами самого господаря — Семена Силича Гвоздилина, знатного московского купця і торговельного радника.

І не вважаючи на той безнастанний рух, замішанє і біганину коло маґазинів, не вважаючи на вічну товпу всякого народа, що товпив ся на ґанку коло дверий Гвоздилинової канцеляриї, де було з пів сотнї всяких писарів, касиерів, бухгальтерів і робітників — у всім тім великім господарстві і голоснім руху видко було строгий порядок і систему і чуло ся чиюсь одну, сильну, правлячу руку, чуло ся чиєсь одно важке слово, без котрого нїхто не сьмів зробити кроку, не сьмів ключа в замку повернути. „Семен Силич приказали“ — говорить писар — і нїхто не сьміє перечити. „Семен Силич не зволили о тім нїчого приказати“ — і всї терпеливо ждуть висшого зарядженя.

І той Семен Силич не страхопудна лялька, котрою засланяють ся до вподоби управителї і маґазинери — Семен Силич жива сила, з котрою всї мусять числити ся. Він сам любить у всьо входити, всьо роздивити, о всім пересьвідчити ся своїми очами; і коли висока, поважна стать „господаря“ появить ся на ґанку при канцеляриї, всї шапки відразу злїтають з голов і по всїх подвірях, навіть до найдальших складів мигом перебігає вість о тім, що „сам“ іде і що всім треба „добре держати ся“, бо „сам“ всьо знає, всьо бачить і „на сяжень під землею увидить“. Ось який він, той „сам“.

Але ось вже з тиждень не показує ся „сам“ на ґанку. Говорять, що готовить в домі якийсь празник; пів Москви збирає ся приймати і заєдно заходить ся, всьо прикрашує, обновляє, прибирає. Нагнав до комнат і столярів і тапіцерів; до ґанку, що виходить в сад, прибудовує велику салю „для обширности“ при танцях — і сам всім руководить, сам за всім наглядає.... Такий занятий, такий занятий, що навіть і нинї, в суботнїшний день, не вийшов до нищої братиї, а того нїхто вже й з двайцять лїт не памятає.

Он-там, на подвірю перед домом зібралось їх видимо-невидимо: цїле подвіре заповнили.... І кого лиш тут нема в тій пестрій, сїрій товпі! Тут і старий правдивий нищий, що цїлий свій вік ходить по сьвітї і жиє Христовим іменем;

удїл установляє ся на 10 зр., котрий треба зложити з гори нараз. Удїли суть власностию члена і член дістане книжочку удїлову, в котрій удїли і всякі вписи й відписи на его імя записані будуть.

Членом тої спілки може бути кождий, хто приступить що-найменше з одним удїлом, заплатить „вступне" і буде радою надзираючою тої спілки принятий. Вступне виносить тепер 1 зр. — пізнійше може бути значно підвисшене.

Члени будуть побирати від вложених удїлів дівіденди і будуть користуватись добродійствами спілки, як: що безрогу прийме ся котрого-будь дня, без взгляду на торг чи ярмарок; що буде платити ся точно після курсу; що прийме ся до висилки коміс і т. д. — підчас коли спілка не буде мати таких обовязків для нечленів.

На случай конкурсу чи лїквідациї, слиби оказав ся недобір, члени спілки ручать по мислї §. 76 зак. з 9 цьвітня 1873, т. е. доложенем такої суми удїлової, з якою приступили. Однак се нїколи не наступить, бо на торговли безрогами ще нїхто не стратив; противно, видимо, що дїди поставали великими богачами.

Спілкою заряджувати будуть: рада надзираюча, дирекция і загальні збори.

Перші загальні збори будуть скликані, коли назбирає ся така сума гроший, що з нею мож би зачати інтерес. Тимчасом дїлами спілки займає ся комітет, вибраний на економічнім вічу в Станїславові дня 7 серпня 1897, до котрого належать: о. Володимир Озаркевич парох з Сїльця, Йосиф Гурик господар з Угринова долїшного і бувший посол на сойм краєвий, К. Андрохович властитель маєтку, М. Кушнїр директор „Народної Торговлї" і Ів. Яськевич властитель посїлости в Ляцкім шляхотскім.

Гроші надсилані складає ся на книжочку щадничу в рускім Банку в Санїславові.

Гроші присилати треба на адресу: М. Кушнїр, директор „Народної Торговлї" в Станїславові при улици Липовій.

НОВИНКИ.

Львів дня 10-го вересня 1897.

— **Іменованя.** П. Мінїстер віроісповідань і просьвіти іменував доцента в школї штук красних в Кракові Альфр. Давна дїйстним учителем державної школи промислової в Кракові.

— **Здоровлє Є. Ем. кардинала-митрополита** Сильвестра Сембратовича будить від довшого часу поважні обави. Коло недужого перебувають без перерви др. Ґладишовский і др. Ренцкий. Передвчера відбуло ся лїкарске консиліюм при участи умисне візваного з Відня проф. дра Нотнаґля. Оречене випало так, що вказаною була би операция нарости, який утворив ся в жолудку і спиняє травленє. Коли би мала відбути си операция, мають ей довершити професори др. Ридигер і др. Зембицкий зі Львова.

— **До Рускої Бурси в Бережанах** принято на рік 1897/8 28 питомцїв: між ними 4 сини сьвященичих, 12 синів селяньских, 2 сиріт по дяках, 3 синів народних учителїв, а 7 синів ремісників і офіциялїстів. Один есть даром, инші доплачують від 5 до 11 зр. місячно. Бурса з власної каси доплатить на їх удержанє около 800 зр. кромі мешканя.

— **На площи сьв. Юра у Львові,** що того лїта значно змінила свій внїшний вид, поступають роботи дальше. Всї дороги і доріжки обставлені вже тесаним каменем і дерниною; на великі, вже вирівнані ґазони, навезено богато землї, на менших же ґазонах, лїтом сего року приготовлених, сходить вже посїяна трава. Весною на другий рік буде площа обсївати ся травою і обсаджувати ся цьвітами, кущами і деревами. Більші дороги будуть вимощені каменем і висипані шутром.

— **Вечерок на дохід Рускої Бурси в Бережанах** дня 2-го с. м. вдав ся під кождим взглядом дуже добре. Забава під проводом п. Б. йшла дуже жваво і протягнула ся до самого рана. А вже-ж молодїж пола мужеского справувала ся справдї по молодецки. Не заповняла буфету, не ганяла часу за зеленим столиком, а гуляла і бавила красавицї. Доходу чистого на Бурсу прийшло 53 зр. 53 кр. мимо того, що богато з околичних патріотів на вечерку тім не були.

— **Страшна помилка лїкаря.** В Мангаймі записав 25-лїтний практичний лїкар др. Ґустав Гак слабій на очи дитинї сублїмат замість кальомелю і сам намастив тим очи дитинї. Наслїдки були страшні. Трійло виїло обидва очи і дитина цїлковито ослїпла. Лїкар давав родичам нещасливої дитини 7500 марок відшкодованя, але они его не приняли. Суд засудив неосторожного лїкаря на 500 марок грошевої кари.

— **Крадїж.** В ночи з дня 4-го на 5-го вересня сповнено у вірменьскім костелї в Бережанах значнїйшу крадїж; підозріного о співучасть в крадежи слугу костельного увязнено.

— **Продана жінка.** В одвім селї комітату сатмарского на Угорщинї один гірник залюбив ся в жінцї скляря, що у него він шешкав, а позаяк скляр не хотїв розвести ся з жінкою, заключили отже мирні мужчини межи собою такий договор: „Угода! Низше підписані посьвідчають, що я продав свою жінку, з котрою був вінчаний 6-го цьвітня, гірникови А. Н. за 7 зр. з тою заміткою, що я ей більше не хочу. Слиби через се повстало яке непорозуміне, то най судить суд". Слїдують підписи продаючого, купуючого і сьвідків. Жінка згодила ся на то і перейшла жити до гірника.

— **Страшна статистика.** Заряд льондоньскої „India office" оголосив статистику смертий, заподїяних в Індиях в протягу минувшого року через вужів і тигрів. Цифри ті можуть переразити експльоататорів, бо в роцї 1896 згинуло в сей спосіб 1.400 осіб. Укушенє їдовитих вужів спровадило смерть в 1133 случаях. Тигри пожерли 291 женщин і мущин, 8757 штук худови. Натомість убито 323 тигрів. Північні околицї навідують дуже часто тїчки вовків, в иньших сторонах чигають на чоловіка гиєни. Хороший край, анї слова!

— **Помер** о. Іл. Филипович, правосл. архимандрит-митрофор, дня 8 вересня в Сучавици на Буковинї, в 65-ім роцї житя.

ТЕЛЕГРАМИ.

Відень 10 вересня. Fremdenblatt доносить що рада державна має бути скликана на 2[illegible] вересня. — Урядовий дневник оголошує оповіщене міністерияльне в справі признаваня платнї урядникам іменованим з причини нової системізациї на посади в судах першої і другої інстанциї.

Атени 10 вересня. Грецка праса уважає справу фінансової ґарантиї за полагоджену. Палати парляментарні мають зібрати ся перед підписанєм договору і ухвалити віддане предкладаних доходів державних на запоруку виплати военного відшкодованя.

Константинополь 10 вересня. Австрийский пароход з Дальматиї „Іван Брайлї" ударив вчера в тутешній пристани на анґлїйский пароход. Удар був так сильний, що австрийский корабель потонув. Его залогу, 22 людий, виратували стацийні кораблї.

тут і случайний бідолаха, доведений до убожества лютим ударом судьби; тут і пяниця, бувший майстер і знаменитий робітник, що поступенно зійшов аж до нічліжного притулку; тут і конечна вдова-урядничка, що обтоптала пороги всїх урядів і добродїйних комітетів, бо їй суджено жити за два рублї пенсиї на місяць; тут і якісь милі, прилично одїті старушки в темних капузах, з дуже великими торбинами в руках, що з прошацтва узбирали собі вже капітали; тут і блїді винищені молоді женщини, з грудними дїтьми на руках....

І всї стоять і ждуть, коли Семен Силич вийде на ґанок, в супроводї двох приказчиків і поволи, поважно стане роздавати милостиню кождому з своїх власних рук, уважно оглядаючи підходячу нищу братию, щоби не обдїлити кого нибудь, а иншому не дати два рази.

В дожиданю его в товпі нищої братиї і бідняг іде о нїм півголосом оживлена розмова.

— Отець і добродїй наш! — зітхає якийсь старець в засмальцьованім кафтанї. — Кождїської суботи приходи до него, хто хочеш, і вийдеш ситий.... Накормить в щедротї своїй!

— Накормить! А якже, жди! — ворчить рядом зі старцем якась темна, страшно обірвана гуня в ходаках. — Дасть крайчик хлїба і пятака — ось і всьо. І випити нема защо!

— Правду зволите казати — відзиває ся побіч гунї худощава, жовта, запита стать, зі страшно опухлими очима — лучше було би, як би замість крайки хлїба виносив нам Семен Силич по чарочцї.... Можна сказати, з вдячности би випили за їхне здоровлє.

— Сам нажер ся.... Мілїони нажив.... А тепер ось нашому брату в суботнїй день по пятьку дає — також до Царства Небесного захотїлось ему....

— Тут ошукував людий — і там хоче Бога підійти! — злобно додає хтось з товпи.

— Ех, ви, такові! Самі збираєтесь і самі ганьбите себе! — з досадою замічає відставний вояк на деревлянїй нозї. — Ви би ще більше хотїли видерти у него. Тьфу!

— Мовчи, служба! Куди не просять — не пхай ся, а то не тяжко й о потилишник!

— Нї, нї, брате, не страш — не злякаєш ся! Під Дарґами були, Шаміля брали — не злякаєш; а що правда то правда! Семен Силич надїляє нас — і спасибі ему, і купець він поважний, порядний. Лишнього тобі не дасть та й твого від тебе не відбере!

— Ах, голубчики! — роздає ся шепіт між старушками. — Чи-ж то може не добродїй! Чи не християнин! Церкви Божі украшує, духовеньство озолотив, в своє рідне село післав мідяний дзвін — тисяч пудів (16.000 кільоґрамів) важить. То не жарти.

— Що й казати!

— Знов же бідних кормить - поїть - одїває! А вже кілько робучого люду коло него кормить ся і гріє ся — то навіть дивно! Не даром его і всї пани поважають і самі найвисші ґенерали до него просто до дому їздять....

— Що то говорити! Чи-ж він не варта?

— Тепер ось будуть обходити его ювілей.... Кажуть що й самого его вроблять ґенералом.... За притулки та за шпиталї, що він бідним побудовав.... Добродїй, голубчики!

— А чи правду повідають, матусю — мішає ся до розмови з все знаючою урядничкою якась сїда, товста нища в брудних лахах — чи правду — не в обиду слово — кажуть, немов би наш добродїй не конче щасливий з дїтьми?

— Ну, то вже клевета! То вже сама злоба! — заколотїла урядничка як на терлици.— Дїти у него всї добірні, як яблочка на сонічку. Один в одного! Старший в сенатї служить і вже високим урядником. Середний на фабрицї в Ярославі сидить.... Ох, кажуть, справний — цїлий у вітця вдав ся! І жонаті оба з богачками.... Лише третий, найменший, ще не вийшов в люди — служить простим вояком — значить, відбуває повинність....

— Як же то? Мілїонера син — і простим вояком?! — допитує ся кілька голосів разом.— Щось в тім є! Видко не хотїв учити ся.... Ось дяка син від церкви сьв. Николая, а й той при войску вийшов на підофіцира....

— Так, той син, мої голубки, справдї щось не теє — додала урядничка тайно півголосом. — Через того сина пішла слава і о прочих дїтях Семена Силича....

— Щож він? Пяниця? Каторжник? Чи так — гуляєть?

— І нї-нї! Тихонький, смирненький як панна.... Так, так! А лише теє; як би то вам сказати? Щось як би дурноватий....

— Іде! Сам іде! Кошї виносять! — загудїли голоси в товпі.

Але на ґанку появив ся не „сам", а найстарший его приказчик — сїдоглавий, милий старушок, в довгополім кафтанї. Двох дужих робітників винесли слїдом за ним величезні кошї з мідяними грішми.

— Християни! — мягким і співучим голосом відозвав ся приказчик до товпи нашої

Переписка зі всіми для всіх.

Оповістки.

Реальність в Калуши при тракті Станіславівскім: 2 і пів морґа огорода, дім і стайня, з вільної руки до спродання. Близша відомість у Мартина Посацкого в Хотіни під Калушем.

Пошукує ся учительки на село, Русинки, до приготовленя трох дівчат до третої кляси. Близших інформаций на письменні або устні зголошеня уділить в низу підписаний.

Не політик і не учений у Львові: Чи етимольоґія взглядно фільольоґія і які учені та з якого народу мають о тім рішати, чи якась мова есть самостійною мовою народною і має право розвивати ся окремо і самостійно? — Ваше питане есть так обширне, що о нім далось би написати і цілу книгу, хотівши Вам его вповні пояснити; ми мусимо длятого обмежити ся у відповіди лиш на самі найголовнійші точки і о скілько можна пояснити Вам річ коротко і більше загально. Отже річ так має ся: О тім, чи якась мова есть самостійною мовою народною (значить ся, о тім що она не есть нарічием якоїсь иншої) і чи она має право розвивати ся окремо і самостійно, не рішає і не може рішати анї етимольоґія взглядно фільольоґія, анї ніякі хоч би найбільші учені не мають права то рішати, а навіть і не можуть. Се питане рішає сама природа взглядно сама мова о собі. Ваше питане хоч загально поставлене, має очевидно за підклад той спір язиковий, який веде ся у нас вже від многих літ і ту премудру відповідь в сій справі на, яку могли здобути ся хиба такі „учені" як ті з помежи галицких Русинів зі всіх партий на купу, котрі кажуть, що питане се має рішити наука, і длятого звичайно уживають такої фрази: Справу язикову лишім ученим, нехай они рішають". — Ми цікаві знати, що старше: чи мова, чи наука? З того зараз і показує ся, який есть природний хід: перше була мова, а відтак аж наука; отже мова рішає о науці, а не наука о мові. Мова есть средством, при помочи котрого люди порозумівають ся з собою. Скоро отже якась мова має в собі на стілько сили, що може многим міліонам людий служити за средство порозуміня, або на відворот: скоро многі міліони уживають якоїсь мови за средство до порозуміня і конче еї потребують, тогди та мова есть вже з природи самостійною, народною. Нехай ті міліони — возьмім для приміру 23 міліони Русинів (бо на стілько обчисляють всїх Русинів в Австриї і Росиї) — сказали собі а навіть і постановили всї враз від одного дня уживати якоїсь иншої мови, то таки не були би в силї перевести в діло тої своеї постанови, не то в однім дни, не то в однім роцї, але навіть і в сотках літ. Сила природи есть, бачите, сильнійша, як людска воля і як всї ухвали. Нехай етимольоґія — як Ви кажете рішає що хоче, нехай тисячі учених сяк або так ухвалюють мова народу піде своїм природним ходом. Припустім, що мова, якою говорить богато міліонів людий (н. пр. 23 міліони Русинів) була би лиш нарічием якоїсь иншої мови; в такім случаю головна мова того нарічия повинна би в нім мати свій корінь, отже як она для нарічия так нарічие для неї повинно би бути так приступне і легко зрозуміле, що люди уживаючі лиш головної мови, або лиш самого нарічия повинні би легко і без ніякої науки себе взаімно розуміти. Возьмім для приміру відношене нашої мови до польскої і московскої: наш Гуцул або Бойко, повинен би без всякої науки легко розуміти головну польску взглядно московску мову, а на відворот коренний Поляк н. пр. з околиць Познаня або Варшави, взглядно так само Москаль з Петербурга або Москви повинен би так само легко і відразу зрозуміти Гуцула або Бойка. А дальше. Поодинокі нарічия головної мови, повинні би тогди бути легко зрозумілі для себе. Наш Гуцул або Лемко а польский селянин з Познаньщини або московский з над Волги повинні би так само легко взаімно себе розуміти. Тимчасом досьвід учить наш, що наш селянин з Мазуром, або буковиньский селянин хоч би лиш з Пилипоном не можуть легко порозуміти ся і уважають ся взаімно собі чужими. Отже анї етимольоґія, анї ніякі учені не відберуть а так само заведуть орґанїчної звязи там, де она есть або де еї немa і длятого не можуть порішити, що якась мова має бути самостійною або лиш нарічием. — **Русин у В. нов.:** 1) Чи парох, до котрого належить матерна церков, мешкаючий стало на селї при дочерній церкві і виконуючий тамже право вибору до ради громадскої, має се право і в місцевости, де есть матерна церков? — Право вибору (вибирати і бути вибраним) має кождий, хто есть членом громади (душпастирі без взгляду на податок); так постановляє закон о ординациї виборчій для громад з 12 серпня 1866 р. в §§. 1 і 9. Членом громади есть знов той, хто має право приналежности, а закон о приналежности каже: Стало іменовані придворні, державні і краєві урядники, сьвященики і публичні учителї — з хвилею вступленя в уряд набувають приналежність в тій громаді, в котрій яко урядники мають місце сталого побуту. Парох той есть длятого приналежний до громади, де есть дочерна церков і лиш там має право вибору. До двох громад не можна рівночасно належати, отже й не можна в двох громадах мати право вибору. Парох той вибираючи на свій сталий побут громаду з дочерною церквою замінив еї тим самим фактично на матерну; туди він приналежить і там прислугують ему всї права громадскі. — 2) §. 14 закона о ординациї виборчій для громад постановляє: духовні сьвітскі, настоятелї монастирів, рабіни, настоятелї заведень наукових і професори, адвокати, нотарі, особи зі степенем академічним і належачі до IX кляси диет урядники двору, держави, краю, заведень і фондів публичних і т. д. належать до першого кола; всї инші до третого, скоро титулом оплачуваного податку не належать до першого або другого. Отже коли би учитель одноклясової школи був настоятелем або належав до IX кляси диет, зачислав би ся до першого кола, в противнім случаю до третого. — 3) Сирітку можна би примістити хиба лиш в Дроговижи в заведеню ґр. Скарбка. Треба подавати перед початком шкільного року до головного заряду фондациї ґр. Скарбка у Львові (будинок театральний). — **С. Ав. в Гл.:** 1) Хрестики Вольти помагають на відмолоджене, на продовжене житя, на ревматизм і всілякі недуги так само як умерлому кадило; есть то чисте обманьство і самодурство і поправді ґазети того рода анонсів не повинні оголошувати. Але що-ж діяти з тими дурними, котрі вірять в ланцушки від ревматизму, в електричну воду, в електричні хрестики і домагають ся їх і купують та добре платять? Фабриканти користають з темноти і фабрикують такі річи та продають; самі заробляють на темноті і дурноті людскій і дають другим заробляти. Розумний чоловік таких річий не буде купувати, а дурний ще гнїває ся, коли ему відраджувати. — 2) Коли будемо писати про стилїстику годї сказати, бо одному чоловікови годї розірвати ся і писати рівночасно про всякі предмети. Вже й так не можемо дати собі ради. — **В. М. в Коломиї:** Плями з афин на білім полотні можна вибрати водою від плям, котрої спосіб робленя подали ми в послїдній переписцї: 30 ґрамів хльорового вапна, 30 ґрамів поташу і літру води, заколотити разом в темній фляшці, поставити на якийсь час щоби постояла і час відчасу колотити, а відтак перцідити через платок і переховати в темнім місци. При ужитку треба полотно перепрати, а відтак намочити пляму в згаданій воді на пару мінут, а коли пляма щезне, ще раз добре перолокати в чистій воді. Можнаби також на грани в мисочцї, котру ставить ся в яку бочівку, запалити сїрку, змочити полотно з плямою, викрутити і вогку пляму розстелити на бочівку над сїркою; дим з сїрки виїсть пляму. — **Ч. 58 в Коломиї:** Можете подавати до духовної семінариї в Римі, але питане, чи в виду більшого числа і відповіднійших кандидатів принято би Вас. Ми би Вам щиро радили не пускати ся на високі науки. Вірте нам, що нинї з високими науками так як з празником: три дни заходу, а день празнику. Молоді люди учать ся і по двайцять літ, а а відтак займають становища, на котрих ледви можна жити. Практичні фахи далеко ліпші; можна далеко скорше дійти до кусника хліба і то навіть не сухого. В практичних фахах люди доробляють ся маетків, а на становищах служебних есть лиш сьвітяча нужда, з верха мундур а в серединї довги і жура. Дамо Вам ще листовно раду, але подайте докладно своє імя, стан Ваших родичів і більше менше Ваші відносини до чого би Ви мали здібність і охоту. Про діурну у Львові дуже трудно; тут есть повно таких, що лиш чекають на ню. Впрочім треба бути на місци і шукати.

☞ (Просимо присилати питаня лиш на імя редактора Кирила Кахникевича, а не присилати анї марок анї карт кореспонденцийних до відповіди).

братиї — Семен Силич самі не можуть вийти; приказали менї вас обділити.... Приступайте своїм порядком?

І вся товпа потручуючись і давлячись та незамітно обмінюючись штовханцями та грубою лайкою, скоро рушила з усїх сторін подвіря до ґанку, простягаючи жадні руки і спішачи взяти милостиню.

II.

Семен Силич справді не міг вийти до нищої братиї: его передна комната була повна просителїв і всяких „чающих подиянія". І всї они ожидали виходу Гвоздилина в нетерпеливостию, бо він вже з годину запер ся у себе в кабінеті з якимсь знатним паном, що приїхав до него з ділом.

Кабінет Семена Силича був обширний, богато і красно обставлений. Куди не огляни ся — темний дуб, сафіян і тяжкий бронз — і всьо то вікове, пудове, незнищиме. В однім з затишних кутів кабінету, на мягкій софі, сидів сам Семен Силич — високий, поважний і кріпкий старець літ під 60. В его бородї і густім волосю, підстриженім з росийска, серебрить ся сїдина; але его лице ще сьвіже і румяне, а в великих сїрих очах, острих і прошибаючих сьвітить ся розум і видна тверда воля. Опираючи ся на маленький, круглий столик, Семен Силич уважно і з видним вдоволенем слухає того, що говорить ему его собесідник, дужий і хороший мужчина з великим ордером на шиї і з двома звіздами, що скромно виглядають з під відворота фрака.

— Ваша довга, пожиточна публична діяльність, поважаний Семене Силичу, — підлесливо і солодко говорив достойник — а особливо ваша добродійність в заснованих вами притулку і шпитали, звернула вже давно прихильну увагу на себе.... Ви розумієте?.. І князь поставив собі приятним обовязком просити у п. мінїстра, аби вас іменували дійстним совітником....

— Дуже вдячний его милости! Не заслужив такої уваги! Моя служба солодка для мене, а не тяжка — говорив Семен Силич. — За неї й не треба би цїлком нагороджувати, ваша ексцеленциє! Та вже видко на ласку нема закона!

— Ах, що ви, Семене Силичу! Самі вменшаєте ваші заслуги! Як то можна. Таж ми рахували, самі рахували і виходить, що ваші жертви в користь бідних перейшли вже пів міліона!

— Або то що? Та-ж даю по трохи з надвижок доходів; не щоби себе кривдити, а більше тому, що о души думаю.... А то вже така ласка.... така....

— Дуже тїшу ся, Семене Силичу, що міг вас порадувати вістию.... Одно можу сказати, ми ще недавно о тім з князем говорили: рідко лучає ся, щоби висока ласка припадала в участи людям, котрі заслугувалиб еї тілько, що ви....

— В поясе кланяюсь, ваша ексцеленциє. Покірно прошу на завтра до нас на празник! А їх милости прошу сказати, що й на будуще все готовий служити.

(Дальше буде.)

За редакцию відповідає Адам [illegible]

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера